

09. ročník matematické olympiády

I. K průběhu IX. ročníku matematické olympiády

In: Rudolf Zelinka (editor): 09. ročník matematické olympiády. Zpráva o řešení úloh ze soutěže konané ve školním roce 1959-1960. (Czech). Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1961. pp. 5–14.

Terms of use:

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/404487>

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

I. K PRŮBĚHU IX. ROČNÍKU MATEMATICKÉ OLYMPIÁDY

1. Devátý ročník žákovské soutěže matematická olympiáda (zkratkou MO) probíhal ve školním roce 1959/60 a účastnili se ho většinou žáci středních všeobecně vzdělávacích škol; účast jiných žáků byla celkem malá.

Žáci byli zařazeni do kategorií podle tabulky:

Kategorie	A	B	C	D
Ročník střední školy	11	10	9	8
Ročník výběrové odborné školy	3—4	2	1	—

Vzhledem k tomu, že některé školy mají odchylné osnovy, měly krajské výbory pravomoc zařadit žáky i do nižší kategorie, než je stanoveno v tabulce.

2. Soutěž se řídila organizačním řádem, který vydalo *ministerstvo školství a kultury* (instrukce č. 70 ve Věstníku MŠK, roč. XV, str. 289 ze dne 31. 10. 1959); toto ministerstvo spolu s *Matematickým ústavem ČSAV, Jednotou čs. matematiků a fyziků* a s *Ústřed-*

ním výborem Československého svazu mládeže byly pořadatelé této soutěže.

Soutěž organizoval a řídil *Ústřední výbor matematické olympiády* (ÚVMO) spolu s *krajskými a okresními výbory matematické olympiády* (KVMO, OVMO); členy výborů byli učitelé matematiky středních a vysokých škol, školští pracovníci, pracovníci ČSM apod. Vedle členů jmenovaných ministerstvem školství a kultury byli členy Ústředního výboru MO všichni předsedové krajských výborů MO, což umožňuje, že ÚVMO má přehled o situaci v každém kraji.

Ústřední výbor MO (adresa: Praha II, Žitná 25, tel. 24-11-93) byl složen takto:

Předseda:

Akademik *Josef Novák*

Místopředseda:

Jan Vyšín, docent Vysoké školy pedagogické v Praze.

Jednatel:

Rudolf Zelinka, vědecký pracovník MÚ ČSAV v Praze.

Členové:

Dr. František Běloun, vedoucí kabinetu matematického KPÚ v Praze.

Karel Hnyk, odborný asistent pedagogického institutu, Arbesova 6, Liberec.

Doc. Josef Holubář, vědecký pracovník MÚ ČSAV v Praze.

František Hradecký, odborný asistent Vysoké školy pedagogické v Praze.

Dr. Karel Hruša, docent Vysoké školy pedagogické v Praze.

Miloš Jelínek, ústřední inspektor ministerstva školství a kultury v Praze.

Dr. Milan Kolibiar, docent přírodovědecké fakulty university J. Á. Komenského v Bratislavě.

Dr. Josef Pírek, ředitel základní školy v Brně.

František Veselý, odb. asistent Vysoké školy strojní a elektrotechnické v Plzni.

Dr. Miloslav Zedek, odborný asistent přírodovědecké fakulty Palackého university v Olomouci.

Dr. Miroslav Fiedler, C. Sc., vědecký pracovník MÚ ČSAV v Praze.

Členové-předsedové KVMO:

Dr. Josef Korous, docent Vysoké školy železniční v Praze (město Praha).

Stanislav Horák, odb. asistent ČVUT v Praze.

František Vejsada, učitel 2. jedenáctileté střední školy v Českých Budějovicích.

Věra Rádllová, učitelka jedenáctileté střední školy v Plzni.

Miloslava Žáčková, krajská školní inspektorka v odboru školství a kultury rady KNV v Karlových Varech.

Josef Porcal, učitel pedagogické školy v Teplicích.

Josef Mencl, odb. asistent pedagogického institutu v Hradci Králové.

Ludvík Kapička, zástupce ředitele jedenáctileté střední školy v Pardubicích.

Josef Svoboda, učitel jedenáctileté střední školy v Třebíči.

Vladimír Štefl, krajský školní inspektor v Brně.

Dr. Miroslav Jiroušek, asistent přírodovědecké fakulty Palackého university v Olomouci.

Leo Krakówka, učitel průmyslové školy strojnické v Gottwaldově.

Josef Andrys, odb. asistent pedagogického institutu v Ostravě.

Anton Dubec, docent Vysoké školy pedagogické v Bratislavě.

Dr. Milan Kolibiar, docent přírodovědecké fakulty university J. Á. Komenského v Bratislavě.

Adolf Heinisch, učitel matematiky na průmyslové škole stavební v Nitře.

Dr. Cyril Palaj, profesor Vysoké školy lesní a dřevařské ve Zvolenu.

Ladislav Berger, odb. asistent Vys. školy železniční v Žilině.

Dr. Ján Jakubík, docent Vysoké školy strojní v Košicích.

Dr. Ernest Jucovič, zást. docenta pedagogického institutu v Prešově.

3. V kategoriích B, C, D se konala dvě kola, v kategorii A tři kola soutěže. V době od října 1959 do 29. února 1960 se konalo I. kolo. Žáci řešili doma 6 úloh, z nichž alespoň čtyři musili rozřešit dobře, aby se mohli hlásit do II. kola soutěže. Žákovské práce I. kola opravoval žákův učitel matematiky a seznámil žáky s nedostatky řešení; práce byla oceňována známkou: výborné řešení, dobré, nevyhovující řešení. Na některých školách se žáci pod vedením učitelů sdružili v kroužku matematické olympiády.

Ředitel školy spolu s referentem MO na škole podali na závěr I. kola návrhy krajským a okresním výborům MO na zařazení úspěšných žáků do II. kola soutěže; o přijetí rozhodoval s definitivní platností KVMO nebo OVMO. Přitom počet všech navrhovaných žáků určitého ročníku nesmí překročit 10 % celkového počtu žáků tohoto ročníku na škole.

Texty úloh I. kola byly uveřejněny v časopisech *Rozhledy matematicko-fyzikální* a *Matematika ve škole*; vedle toho byl vydán zvláštní leták v počtu 15 000 exemplářů, který mimo textů úloh obsahoval seznam

doplňkové literatury pro žáky, řadu cvičných úloh (snazší úlohy z předešlých ročníků MO) a upozornění na některé matematické věty. Vzorová řešení úloh dal ÚVMO ve velkém počtu výtisků k dispozici opravovatelům; bylo jich užito i při instruktážích žáků. Stejně opatření bylo provedeno i při II. kole.

Spolu s pracovníky MO pečovali o soutěž i pracovníci ČSM i Pionýrské organizace, na jejichž půdě se mnohde konají různé besedy, instruktáže apod. Vydatně pomáhala i řada krajských pedagogických ústavů a zvláště pak pracovníci poboček Jednoty čs. matematiků a fyziků.

4. Druhé kolo soutěže se v kategoriích A až C konalo v neděli dne 3. dubna 1960 v krajských městech; II. kolo kategorie D se konalo v neděli dne 24. dubna 1960. Požadavky byly stejné jako v předešlých ročnících — ze čtyř zadaných úloh měli žáci alespoň dvě rozřešit dobře; stejné požadavky se kládou i na III. kolo soutěže.

V rámci II. kola uspořádaly výbory MO spolu s ostatními složkami besedy, kde se rozbíraly nedostatky řešení, žáci byli seznamováni se studijní literaturou apod.; kromě toho se žáci účastnili exkurzí, výstav a jiných kulturních podniků. KVMO v Praze svolal pražské úspěšné řešitele na besedu po provedené klasifikaci řešení úloh II. kola, pohostil je, předal

jim ceny a čestná uznání; tato akce se velmi osvědčila a měla mezi žáky příznivý ohlas.

Pedagogický dozor pomáhaly zajišťovat složky ČSM spolu se školskými pracovníky.

5. Vrcholná část soutěže bylo III. kolo, určené pro nejlepší řešitele II. kola kategorie A; konalo se v sobotu 14. května 1960 v době od 7 do 13 hodin v budově Matematického ústavu Karlovy university v Praze 2 - Nové Město, Ke Karlovu 3.

Do III. kola krajské výbory MO přihlásily 69 žáků. Organizační komise ÚVMO z nich pozvala 64 žáků (z toho 12 žákyň); dostavilo se jich 62 (z toho 10 žákyň). Tento počet nedosahuje 80, což je podle organizačního řádu maximum.

V minulých ročnících počet přihlášených do III. kola dosáhl až 160 žáků; tato situace byla dvakrát předmětem jednání ÚVMO a na základě toho budou v příštím ročníku provedena určitá opatření, jak pomoci našim nejlepším žákům v jejich studiu matematiky jako jednoho ze základních předmětů pro studium přírodních a technických věd.

Ze 62 účastníků III. kola bylo 42 úspěšných (z toho 4 dívky).

Odpoledne po soutěži III. kola se na témže místě konala beseda s olympioniky; účastnili se jí zástupci všech typů škol, školští a vědečtí pracovníci, i někteří rodiče žáků. Besedu řídil předseda ÚVMO *akademik*

Josef Novák. V úvodu k besedě zhodnotil průběh IX. ročníku MO, poukázal na příznivé i nepříznivé zjevy a stručně naznačil i cesty, jimiž hodlá ÚVMO zajistit příští ročník soutěže. Hlavní projevy na besedě přednesli *akademik Theodor Ježdík*, rektor Českého vysokého učení technického v Praze, a *doc. dr. Fr. Kysela*, prorektor ČVUT. Akademik Ježdík mluvil na téma „*O významu matematiky pro technické vědy*“ a doc. dr. Kysela navázal na jeho projev a seznámil olympioniky s různými možnostmi studia na vysokých technických školách; ze živě a zajímavě pojaté přednášky se rozvinula diskuse, v níž se olympionici ptali na řadu otázek, týkajících se jejich dalšího studia.

Na závěr besedy blahopřál předseda ÚVMO olympionikům k dosaženým výsledkům a přál jim hodně dalších studijních úspěchů. Poté poděkoval všem učitelům matematiky za pečlivou přípravu olympioniků a zhodnotil obětavou a dobrovolnou činnost všech členů olympijských výborů; vyslovil naději, že se v příštím jubilejním ročníku se všemi těmito pracovníky opět setkáme při společném úsilí na výchově a přípravě budoucích předních pracovníků v naší vědě a technice.

Večer téhož dne se olympionici účastnili představení Drdovy hry „*Dalskabáty*“ v Armádním divadle na Vinohradech.

Dopoledne v neděli 15. května 1960 si pod vedením pracovníků ČSM prohlédli Prahu a odpoledne se rozjeli do svých domovů.

Tabulka č. 1

*Přehled účastníků I. kola podle krajů
v kategoriích A, B, C*)*

KRAJ	Kategorie A		Kategorie B		Kategorie C		Celkem	
	P	U	P	U	P	U	P	U
Praha-město	168	54	93	30	164	67	425	151
Praha-venkov	24	15	20	11	17	9	61	35
České Budějovice	120	16	126	19	141	41	387	76
Plzeň	48	26	35	14	50	24	133	64
Karlovy Vary	39	19	25	7	54	19	118	45
Ústí n. Labem	17	12	25	21	31	22	73	55
Liberec	38	10	30	4	51	19	119	33
Hradec Králové	58	32	51	28	85	48	194	108
Pardubice	39	19	15	7	42	17	96	43
Jihlava	74	47	96	34	75	33	245	114
Brno	130	77	96	59	125	65	351	201
Olomouc	71	39	52	27	70	32	193	98
Gottwaldov	42	17	49	23	93	45	184	85
Ostrava	50	11	65	22	70	29	185	62
Bratislava-město	80	26	40	16	69	36	189	78
Bratislava-venkov	26	13	25	7	83	21	134	41
Nitra	50	29	50	30	27	19	127	78
Banská Bystrica	71	26	51	16	71	25	193	67
Žilina	92	39	83	26	144	67	319	132
Košice	19	8	37	5	37	9	93	22
Prešov	21	6	35	11	53	20	109	37
Celkem	1277	541	1099	417	1552	667	3928	1625

*) P = celkový počet účastníků, U = počet úspěšných řešitelů